

Dubultpilsonība kā tilts uz dzimteni

Aizbraucēji: citas valsts pilsonība dotu stabilākas sociālās garantijas. Taču zaudēt saikni ar Latviju nevēlas

Ināra Egle

VAIRĀKUS gadus ilgušajā diskusijā par Latvijas pilsoņu iespējām pretendēt uz dubultpilsonību sakrātos argumentus būs iespējams dzirdēt piektdien Latvijas Universitātes Lielajā organizētajā konferencē *Latvijas pilsonība 21. gadsimtā*. To atklās Saeimas priekšsēdētāja Solvita Āboltiņa (*Vienotība*), jo tieši parlamenta rokās ir iespējamās izmaiņas Pilsonības likumā, kurš nav grozīts vairāk nekā desmit gadus. Pilsonības likuma izmaiņas konceptuāli atbalstīja jau 10. Saeima, bet 11. Saeima Ingmāra Čaklā (*Vienotība*) vadībā izveidojusi apakškomisiju, kura izvērtē 2. lasījumam iesniegtos priekšlikumus un plāno šo darbu pabeigt vasarā.

Pilsonības likumu deputāti atvēra, aktualizējoties jautājumam par Latvijas pilsoņu tiesībām pretendēt uz dubultpilsonību. Piedāvātie grozījumi likumā dotu iespēju pretendēt uz dubultpilsonību Latvijas pilsoņu bērniem, kuri dzimuši ārpus Latvijas un kuri iegūst citas valsts pilsonību. Tāpat ierosināts piešķirt dubultpilsonību personām, kurām bija Latvijas pilsonība līdz 1940. gada 17. jūnijam un kuras, glābdamās no okupācijas režīma, atstājušas Latviju un šajā laikā naturalizējušās ārvalstīs, kā arī šo personu pēcnācējiem. Līdzšinējā kārtība noteica, ka, neatsakoties no otras valsts pilsonības, uz Latvijas pilsonību nevarēja pretendēt personas, kas līdz 1995. gada 1. jūlijam nebija reģistrējušas Latvijas ledzīvotāju reģistrā. Projekta iesniedzēji piedāvā svītrot šo ierobežojumu. Likumprojekta autori piedāvāja atvieglot pilsonības saņemšanu arī tiem, kuri otras valsts pilsonību ieguvuši pēc laulībām ar citas valsts pilsoni.

Pēc tam kad politiķi bija izšķirušies sākt diskusiju par Pilsonības likuma izmaiņām, tika piedāvāts mainīt arī kārtību kādā pēc 1997. gada gu-

▲SANITAS un Jura bērni dzimuši Īrijā, kur vecāki dzīvo jau vairākus gadus. Kuras valsts pilsoni bērni gribēs būt, viņi varēs izvēlēties, sasniedzot 16 gadu vecumu.

FOTO - NO ĢIMENES ARHĪVA

Grib iegūt Īrijas, bet paturētu arī Latvijas pilsonību

Inga Patmalniece

MIŠELAI ir nepilni trīs gadi, Martīnam – trīs mēneši. Abi

pieaugušajiem jānodzīvo pieci gadi – tam jābūt ar dokumentiem pierādāmam, jābūt oficiālam darbam un jāie-

nādas priekšrocības un ārstus vai citas iestādes varot apmeklēt arī nepilsoņi. «Ar ģīmi nosī viedlāk esot nokārtot v-

Vēlos justies piederīgs Latvijai

Inga Patmalniece

ŽURNĀLISTS Mārtiņš Kvens (24) sevi sauc par latvieti. Pūsis dzimis svešumā, bet viņa mamma ir latviete. Latvijā Mārtiņš ir pusotru gadu. Viņš labi runā latviski, lai gan valodu sācis mācīties tikai 15 gadu vecumā. Pūsim ir dubultpilsonība – Austrālijas, jo tur dzimis, un Lielbritānijas – jo tēvs ir brits.

Pats Mārtiņš vēlas iegūt arī Latvijas pilsonību. «Ja Latvijā tiks pieļauta dubultpilsonība, es to izmantošu,» viņš saka. Jautāts par to, kāpēc viņam tā tik svarīga, Mārtiņš atbild: «Mana dzīve ir saistīta ar Latviju, latvietību, un pilsonība atlikusi kā pēdējā lieta, ko man vajag, lai pilnīgi justos piederīgs šai valstij. Tas man ir ļoti svarīgi, lai gan varu tē uzturēties tāpat, bet ar to man ir par maz...»

Lai izprastu Mārtiņu, jāzina viņa dzimtas vēsture. «Mana mamma piedzima bēgļu nometnē. No 1991. līdz 1995. gadam trimdas latvieši varēja reģistrēt savas atvases kā latviešus. Manu māti reģistrēja, bet viņa nezināja par šādu iespēju un mani un brāli nepie-reģistrēja. Līdz ar to man nav

▲SIRDĪ esmu latvietis, bet apzinos, ka nekad isti nevarēšu būt tāds latvietis, kurš dzimis savā dzimtenē Latvijā, tomēr man ir svarīgi būt pilsonim,» saka Mārtiņš Kvens.

FOTO - KRISTAPS KALNS, DIENAS MEDIJI

Latvijas pilsonības. Lielbritānijas pilsonību ieguvu tikai tāpēc, ka man tā ir izdevīga – tomēr Eiropas pase. Latvijā esmu, pateicoties Lielbritānijas pasei, bet, lai tē strādātu, man vajadzēja uzturēšanās atļauju, ko arī dabāju, jo pierādīju, ka viens no vecākiem ir latvietis. Varu tē dzīvot, strādāt, bet nevaru balsot refe-

rendumos un vēlēšanās.»

Mārtiņš teic, ka jūtas piederīgs gan Austrālijai, gan Latvijai. «Austrālijai, jo nevaru noliegt to vietu, kur izaugu un piedzimu, lai gan sirdī esmu latvietis, un apzinos, ka nekad isti nevarēšu būt tāds latvietis, kurš dzimis savā dzimtenē Latvijā,» viņš stāsta. Mārtiņš jau tagad zina, ka

no Austrālijas pilsonības nekad neatteiktos, lai iegūtu Latvijas. «Tur dzīvo mana ģimene, un tomēr šo pilsonību vērtēju augstāk, arī sociālās garantijas labākas. Iespējams, ka tur atgriezīšos. Latvijas pilsonības dēļ varētu atteikties no Lielbritānijas pilsonības, ja nevarētu paturēt visas trīs.» ●

Viena vērtīga balss referendumā

Inga Patmalniece

PETRS Nesteckis savu dzimteni Latviju ar ģimeni – divām meitām un sievu – atstāja pirms nepilniem trim gadiem. Devās uz Austrāliju. «Aizbraucām, jo bija jāizvēlas starp neko vai kaut ko,» viņš saka. Svešumā ģimene uzturas uz studenta vīzas no-teikumiem.

«Studējam, mācāmies, strādājam un dzīvojam.» Sieva ir maģistrantūras pēdējā semestrī, bērni iet austrāliešu skolā, Petrs strādā būvniecībā. Vīrietis stāsta, ka, ierodoties svešzemē, pirmajā

▲PETRS NESTECKIS vēlas saglabāt saikni ar Latviju, kaut kļūt par Austrālijas pilsoni būtu izdevīgāk.

FOTO - NO ĢIMENES ALBUMA

rūpējas, kaut vai nedaudz. Man tas ir svarīgi. Sajūtot šīs rūpes, man rodas cieņa pret šo valsti.» Petrs atzīst, ka ir domājis par Austrālijas pilsonības iegūšanu sev un ģimenei. Tas esot tikai laika

jautājums. «Bet kas būtu noticis, ja es būtu jau pieņēmis Austrālijas pilsonību un atteicies no latviešu? Tad Latvija 18. februārī nebūtu saņēmusi manu tik svarīgo balsi.» ●

GACHO

SPĒKA TĪRĪ

Projekta iesniedzēji piedāvā svītrot šo ierobežojumu. Likumprojekta autori piedāvāja atvieglot pilsonības saņemšanu arī tiem, kuri otras valsts pilsonību ieguvuši pēc laulībām ar citas valsts pilsoni.

Pēc tam kad politiķi bija izšķirušies sākt diskusiju par Pilsonības likuma izmaiņām, tika piedāvāts mainīt arī kārtību, kādā pēc 1991. gada augusta Latvijā dzimušie nepilsoņu bērni iegūst Latvijas pilsonību, kas tagad iespējams uz vecāku iesnieguma pamata.

Savukārt izmaiņu rosinātāji, starp kuriem ir arī valdībā pārstāvētā Zatlera Reformu partija, piedāvā nepilsoņu bērniem pilsonību piešķirt automātiski. Šim ierosinājumam pagaidām nav atbalsta koalīcijā, bet tam piekrit opozīcijā esošais *Saskaņas centrs*.

Konferenci, kuru Saeima rīko sadarbībā ar Latvijas Universitāti, piektdien, 2. martā, no pulksten 10 rītā būs iespējams vērot arī tiešraidē Saeimas un LU interneta mājaslapās. ●

Grib iegūt Īrijas, bet paturētu arī Latvijas pilsonību

Inga Patmalniece

MIŠELAI ir nepilni trīs gadi, Martinam – trīs mēneši. Abi dzimuši latviešu Sanitas un Jura Lazdausku ģimenē Īrijā, un viņiem ir dubultpilsonība. 16 gadu vecumā bērniem būs jāizlemj, kuras valsts pilsoņi viņi gribēs būt, un no otras jāatsakās. Sanita teic, ka tas, ko izvēlēsies viņu atvases, lai paliecot pašu bērnu ziņā, bet no sociālo garantiju viedokļa izdevīgāk esot būt Īrijas pilsonim.

Sieviete arī pati apsver iespēju iegūt Īrijas pilsonību, un, tā kā viņa nevar būt divu valstu pilsonē, no Latvijas pilsonības ir gatava atteikties. «Lai bērni saņemtu Īrijas pilsonību, pirms bērna dzimšanas vismaz vienam no vecākiem tur jānodzīvo vismaz trīs gadi, lai naturalizētos,

pieaugušajiem jānodzīvo pieci gadi – tam jābūt ar dokumentiem pierādāmam, jābūt oficiālam darbam, un jāiesniedz milzmu dažādu formu un dokumentu,» viņa stāsta. Sanita teic, ka dokumentu izskatīšana ilgstot divus trīs gadus. «Ja pilsonību piešķir, par visu šo procesu jāsamaksā 950 naudiņu,» stāsta Īrijā dzīvojošā latviete. «Uz to varēšu pieteikties, kad atkal sāksu strādāt, jo tagad mājās audzinu bērnus, ģimeni nodrošina vīrs.» «Nekad nesaki nekad,» nosaka divu bērnu māte, jautāta, vai domā par atgriešanos Latvijā nākotnē. Patlaban viņa ir pārliecināta, ka ģimene dzimtenē neatgriezīsies, tāpēc «primārā ir piederība Īrijai». Citu labumu, kādēļ iegūt svešzemes pilsonību, neesot, jo Eiropas Savienībā visiem tās pilsoņiem esot vie-

līdzīga priekšrocības un ārstus vai citas iestādes varot apmeklēt arī nepilsoņi. «Ar īru pasi vieglāk esot nokārtot vīzas uz ASV un Austrāliju, laikam arī uz Kanādu,» viņa spriež.

Pēc atgādinājuma, ka, pieņemot Īrijas pilsonību un atsakoties no Latvijas pilsonības, tiktu zaudēta iespēja iesaistīties sabiedriskajos un politiskajos procesos Latvijā, Sanita atzīst, ka viņu «vēlēšanu tiesības neuztrauc, jo par politisko dzīvi Latvijā man diezgan maz kas zināms un tuvākais vēlēšanu iecirknis ir trīssarpus stundu brauciena attālumā». Taču, ja būtu iespēja iegūt dubultpilsonību, viņa tomēr paturētu gan Īrijas, gan Latvijas pilsonību. «Šī iespējāmība būtu apsveicama. Tas būtu kā tilts atpakaļ uz dzimteni.» ●

«Aizbraucām, jo bija jāizvēlas starp neko vai kaut ko,» viņš saka. Svešumā ģimene uzturas uz studenta vīzas noteikumiem.

«Studējam, mācāmies, strādājam un dzīvojam.» Sieva ir magistrantūras pēdējā semestrī, bērni iet austrāliešu skolā, Petrs strādā būvniecībā. Virietis stāsta, ka, ierodoties svešzemē, pirmajā momentā pat bijis patīkams pārsteigums par skaitlisko latviešu daudzumu. Tur esot gan tautieši, kas dzimuši Austrālijā, gan tādi, kas atbraukuši pēc Otrā pasaules kara, gan letiņi, kas ieradusies un dzīvo šeit jau vairāk nekā 10 gadu. Arī tādi, kas atbraukuši nesen – līdzīgi kā Petrs sākt jaunu dzīvi. «Mums ir vietējā avīze latviešu valodā, pat divas, sestdienas skola, baznīca, *Latviešu nams, Latviešu ciems, Daugavas vanagu nams*, pat sava banka, un tas viss Austrālijas lielākajās pilsētās,» viņš saka. Brīžiem šķietot, no Latvijas prom nav aizbraukuši, vienīgi daba esot savādāka.

«Neskatoties uz to, ka at-

▲ PETRS NESTECKIS vēlas saglabāt saikni ar Latviju, kaut kļūt par Austrālijas pilsoni būtu izdevīgāk.

FOTO - NO ĢIMENES ALBUMA

rodami šeit jau vairākus gadus, piederības sajūta dzimtenei nav mazinājusies,» viņš saka. Tomēr atgriezties Latvijā Petrs patlaban neplāno, bet nosaka, ka plāni mainās un šādu iespēju viņa ģimene nekad neesot izslēgusi. Tāpēc viņam iespēja saņemt dubultpilsonību ir svarīga. Latvietis atzīst, ka viņam īsti nav skaidrs, kāpēc tā liegta. «Katrš sevi cenošs valsts iedzīvotājs saprot, ka piederēt 100% valstij, kurā tu dzīvo, ir noteikti lielāka stabilitātes un piederības sajūta, kas jebkuram no mums ir svarīga. Mums katram rūp, lai valsts, kurā mēs dzīvojam, par mums